

ישיבת דרך חיים, קרית גת
ג' אלול תשפ"ג

לע"נ הרב אברהם יצחק הכהן קוק בת פערל זלטה זצ"ל

להשתלם ולא להיות שלם

מידות הראי"ה ענוה

הענוה והשפלות האמתית מוסיפה בריאות וכת, והדמיונית מחליאה ומעציבה. על-כן יבחר לו האדם מדת הענוה והשפלות בצורתה הבהירה למען יחזק ויאמץ וקוי ד' יחליפו כחי

אל יאוש

שמונה קבצים, ה', א'

כשהעולם כולו מלא דופי, מחשבות טפלות, רעיונות תוהו, תגרות ומלחמות, שפיכת דמים והפקרות, אז מוצא לו האיש הישר אשר אוצר חייו קודש הוא, אשר חזיונו על היקום וכל אשר בו יוצא ממקור החיים והשלום, את תפקידו, את אומץ רוחו ואת תעודת חייו. וידע נאמנה כי רק ענוי ארץ, רודפי שלום, מבקשי ד', הם הם מקיימי העולם ומעמידיו.

שמונה קבצים, ג, נב

כמה צריך האדם הרוחני להתגבר על עצמו, שלא יתירא מדמיונו, ולא יתירא גם-כן לפתח את דמיונו בעושר גדול, כדי שיהיה בסיס וכסא הגון לאור השכל העליון, שאוצר בקרבו את יסוד התפארת של חי האמת.

לנבוכי הדור, פרק י"א

צעירנו הולכים ותועים, הולכים ומתרחקים מדרך התורה והאמונה, והדבר נותן יאוש בלב רבים. רבים מחליטים שהוא דבר שאין לו תקנה, מפני שכך היא המדה שאותם שנטלו חלק גדול בספרות האירופית אי אפשר שיהיו בני דת... תורתנו ראויה להיות דת מקובלת וקרובה אל הלב גם לחכם היותר נאור, וביותר לחכם שבחכמים, וכל אשר תרבה חכמתו באמת, תרבה אמונתו ואהבתו לתורה ולמצוותיה... על כן אין לנו תקנה אחרת, כי אם ללמד, את צעירנו המשכילים, את עיקרי התורה באופן המתאים ומתקבל לפי כל הרוחות שבעולם, שבאות ונושבות מצד הגדלת החכמה בעולם..."

הפחד, עקבי הצאן

מקור כל חולשה וכל רפיון חמרי מוסרי ושכלי, הוא רק הפחד העובר את גבולו; הוא יאיים על האדם, שלא יעשה כל דבר לישועתו, שלא ינקף אצבע להצלתו, שמא ינזק, שמא יביא עליו רעה לא יוכל כפרה, עד שהוא עושה לחלש ומלא רפיון, עד שמעצלות ואפס מעשה הוא נופל בכל רע..."

יגעת ומצאת – תאמינ

תנחומא כי תשא ט ז

א"ד אבהו כל ארבעים יום שעשה משה מלמעלן היה לומד תורה ושוכח לסוף אמר ליה רבש"ע הרי באו ארבעים יום ואיני יודע דבר מה עשה הקב"ה משהשלים ארבעים יום נתן לו את התורה במתנה שנאמר ויתן אל משה ככלתו וכי כל התורה למד משה והלא כתיב (איוב יא) ארוכה מארץ מדה אלא כללים כללים למדה הקב"ה למשה שנאמר ככלתו שני לוחות כנגד שמים וארץ וכנגד חתן וכלה וכנגד שני שושבינים וכנגד שני עולמים.

שם משמואל [אדמו"ר מסכו"צ] כי תשא תרע"ה

... ויש להבין אי"כ כל מי יום היו לריק חייו כל יגיעו ולמה הזיקקהו הקב"ה לכך, ועוד למה אמרו ז"ל בכל מקום שהתורה נתנה למי יום. ונראה לפרש שמ"מ נשאר מכל פעם רושם הלימוד עד שביום הארבעים נקבצו באו בו כל הרשימות, ומזה נעשה כלי מוכן לקבל המתנה עד שלא היו שוכח עוד, ואלמלא הרשימות שנתקבצו אצלו כל מי יום לא היו מועיל מה שניתנה לו לבסוף מתנה שעדיין היו שוכח... ומכאן לימוד לאדם שלא יפול לבו עליו בראותו שהוא לומד ושוכח ומכל עבודתו עבודת הקודש הוא נופל כפעם בפעם, אל יחשוב כי לריק חייו יגיעו, שמכל אלה נשאר רשימו עכ"פ ואינו נאבד מאומה חייו והם העושים אותנו כלי מוכשר לימים יבואו, ואם לא בעוה"ז יהי לעולם הבא, ומ"מ אינו נאבד מאומה:

הקודש כמרכז חייו

הרב קוק, עין איה שבת פרק ראשון כה.

ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב, כל עיד שגונותיה גבוהין מביהכ"נ לסוף חרבה, שנאמר לרומם את בית אלהינו וגו', והני מילי בבחי אבל בקשקושי ואברורי לית לן בה. עמוד העולם מתקיים בהשרשה של הדעת האמתית שהמרכז היותר גבוה ונשא שבחיים הוא קדושת החיים לשם השם ית', כל מעשיך יהיו לשם שמים, זהו המקום היותר נשגב שאליו צריכים כל עניני החיים לפנות. ע"כ אם באומה הישראלית, ששם השם ית' שנקרא עליו הוא כל קיומיו והצטיינותיו בתור סגולה אלהית בעולם, אם נקודות חילוניות יעשו חלילה בלב האומה רמים ונשגבים יותר מהשאיפה של קדושת ברית ד' שעמנו, שע"ז מורה בנין בית הכנסת בתור מקדש מעט גם בארץ גלותנו, הרי נוטל בזה כל יסוד המקיים והמחיה את האומה בחיות האלהית שלה, ותושלך אמת ארצה. ע"כ כל עיר שגונותיה גבוהין מביהכ"נ [לסוף] חרבה, להורות שהתעודה של ביהכ"נ, שהיא עבודת השם ית', הוא המקום היותר גבוה שבחיים, שכל פינות החיים הפרטיים כולן אליו יפנו וע"י יתעלו ויתרוממו. ובה מתמשכת תכלית החיים, לקדושה ולצדיק בכל ארחותיהם, והם נבנים ומתקיימים, "קדוש לעולם קיים". "והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו". והנה היסוד העקרי הנצרך להורות על גדולת ערך התורה ועבודת ד' ומצבם הרם בחיי האומה הישראלית בכללה ובפרטיה, צריך שיהי בולט שאין הוקרתנו את קדושת ברית ד' אשר עמנו וקדושת תוה"ק, באה אלינו מפני חפצנו לקשט את החיים בקישוט החיצוני של האמונה והדת, כמו שישנן אומות וכתות כאלה שלא יוכלו להתעלם מפעולת רגשי הדת על לבות הכלל וערכם בסדרי החברה האנושית, ע"כ יחזיקו את עניני האמונה ותוכן עבודת ד' במדרגה גבוהה אבל לא בעצם החיים, כ"א במדרגת קישוט ותכשיט חיצוני לחיים. וזאת ההדרכה היא רעה מאד ומביאה נזק והפסד נורא למצב קדושתם של ישראל...

להשתלם ולא להיות שלם

עין איה / ברכות לב/א פיסקה מג.

מאי ודי זהב, אמרי דבי ר"י, כך אמר משה לפני הקב"ה, בשביל כסף זהב שהשפעת לישראל עד שאמר ד', הוא גרם שעשנו את העול.

יסוד עבודת ה' הטהורה היא מטבעת באדם החפץ הפנימי להיות תמיד הולך ומשתלם ולהכיר באמת שתכלית ההצלחה היא רק בהיות האדם תמיד קשור בחפץ של הוספת שלימות. כי הלא תכלית החיים היא קרבת אלוהות והוא ית' אין סוף לשלמותו, ע"כ כל מעלת האדם הוא שבכל עת יוסיף מעלה בקרבתו אל השם ית', וזאת השאיפה שאין לה תכלית ולעולם לא יוכל האדם לומר בזה די. כי כל מעלה שיעלה בהשלימות האמיתי תעוררהו לדעת איך לקנות עוד כמה מעלות הסמוכות לה. ומתוך השאיפה של עבודת ד' יכיר שאין תכלית ההצלחה להאדם לומר שהשיג כל השלמות הראויה לו להשיגה כ"א שהוא תמיד שוקק להוסיף שלימות. ע"כ יוסיף באמת העובד האמיתי מעלות יקרות דבר יום ביומו, ובה האדם מתרומם לתכליתו האמיתי ונשכר בשתים, במה שמוסיף תמיד מעלה ועוד שממילא הוא נשמר מירידה ופחיתות, שמאחר שביקברו בעזרת תשוקה פנימית להוסיף יתרון ודאי משמרתו תשוקה קרושה זאת מרדת אל שחת הפחיתות באבדת המוסר והמעלות...

שאיפות

הרב קוק, שמונה קבצים, ח', ל"ח

השאיפה לדברים גדולים דוקא, ליצירות גדולות למדעים גדולים, למדריגות גדולות, היא מרוקנת את האדם מתוכיותו, שהיא הולכת ומתכוננת דוקא מזרזיפים תדיריים הבאים בלי הרף, קמעא קמעא